

ผู้ปกครอง ... ฟ้องเพิกถอนระเบียบการนำรถเข้า - ออกมหาวิทยาลัย

โดย นายปกครอง

เคยไหม ... เวลาไปติดต่อทำธุระต่าง ๆ แล้วหาที่จอดรถไม่ได้ ต้องวนหาเสียเวลาอยู่นาน !

ปัญหาที่จอดรถในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ถือเป็นเรื่องที่หลาย ๆ ท่านก็เคยประสบมา เนื่องเพราะที่จอดรถมีจำกัด จนบางครั้งอาจทำให้การติดต่อราชการหรือการทำธุระต่าง ๆ ต้องล่าช้าออกไป บางกรณีเมื่อได้ที่จอดรถแล้วก็อาจมีข้อกำหนดว่าให้จอดได้ไม่เกินกี่ชั่วโมง หรือต้องมีสัญลักษณ์/เครื่องหมาย/สติ๊กเกอร์เท่านั้น จึงจะจอดรถในบริเวณนั้นได้ หากฝ่าฝืนก็จะมีบทลงโทษ เช่น การล็อคล้อรถ การเสียค่าปรับ เป็นต้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดเป็นปัญหาขัดแย้งหรือกลายเป็นข้อพิพาทขึ้นได้

กรณีหากผู้เข้าใช้สถานที่เห็นว่ากฎหรือระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการนำรถเข้า - ออก ของหน่วยงานของรัฐ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย **จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้หรือไม่ ? และภายในกำหนดเวลาใด ?**

วันนี้มีอุทาหรณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมาฝากสำหรับท่านที่อาจประสบปัญหาข้างต้นครับ !

เหตุของคดีเกิดจาก ... นางซูใจซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง ซึ่งเวลาเข้ามาที่มหาวิทยาลัยดังกล่าวปกติก็จะนำรถไปจอดบริเวณที่คิดค่าบริการเป็นรายชั่วโมง แต่ในวันเกิดเหตุ (ประมาณต้นเดือนกันยายน ๒๕๖๑) บริเวณที่จอดรถเดิมได้มีการจัดกิจกรรมโดยมีร้านขายสินค้าต่าง ๆ จึงทำให้ไม่สามารถจอดรถได้ นางซูใจจึงขับรถยนต์เข้าไปจอดบริเวณข้างอาคารศูนย์เรียนรวมของมหาวิทยาลัย

หลังจากจอดรถแล้ว ... นางซูใจเห็นรถยนต์ที่จอดข้างเคียงถูกล็อกล้อเป็นจำนวนมาก จึงได้สอบถามนักเรียนบริเวณนั้นได้ความว่า มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการนำรถผ่านเข้าออกบริเวณมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้บริเวณดังกล่าวเป็นที่จอดรถสำหรับผู้มีสติ๊กเกอร์ของมหาวิทยาลัยเท่านั้น และห้ามมิให้จอดรถยนต์นอกเวลาราชการ หากฝ่าฝืนจะมีการล็อคล้อ ห้ามเคลื่อนย้าย และถูกบังคับให้เสียค่าปรับเป็นเงิน ๕๐๐ บาท

นางซูใจเห็นว่าประกาศของมหาวิทยาลัยข้างต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศของมหาวิทยาลัย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทั้งหมดหรือบางส่วน

คดีมีประเด็นที่น่าสนใจว่า นางซูใจเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนประกาศหรือระเบียบเกี่ยวกับการนำรถเข้าออกมหาวิทยาลัยหรือไม่ ? หากมีสิทธิจะต้องฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาใด ?

มาดูข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ กำหนดคำนิยาม “กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ **มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑)** กำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด และ**มาตรา ๔๙** กำหนดว่า การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

คดีนี้ ... ศาลปกครองสูงสุดท่านพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่มหาวิทยาลัยของรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองได้ออกประกาศ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการนำรถผ่านเข้าออกบริเวณมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒)ฯ โดยข้อ ๒๐ กำหนดว่า ผู้ที่นำรถเข้ามาในบริเวณมหาวิทยาลัยซึ่งไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด จะถูกดำเนินการ ดังนี้ ๒๐.๑ ตักเตือน หรือ ๒๐.๒ ล็อคล้อและปรับ ๕๐๐ บาท/คัน/วัน หรือ ๒๐.๓ ไม่อนุญาตให้มีบัตรอนุญาตผ่านเข้าออกบริเวณมหาวิทยาลัย ถือเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองออกระเบียบกำหนดมาตรการการนำรถผ่านเข้าออกเพื่อใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับบุคคลทุกคนที่ขับรถเข้าออกบริเวณมหาวิทยาลัย โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ และหากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกลงโทษตามที่กำหนดไว้ อันเป็นมาตรการที่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคล

ระเบียบดังกล่าว**จึงมีสภาพเป็น “กฎ”** ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อนางชูใจฟ้องว่าการออกกฎดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย **อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง** ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

เมื่อนางชูใจซึ่งเป็นผู้ใช้รถผ่านเข้าออกมหาวิทยาลัยและต้องอยู่ภายใต้บังคับของระเบียบข้างต้น จึงถือเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนระเบียบพิพาทได้ และเมื่อระเบียบพิพาทมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงถือว่าวันที่นางชูใจได้รู้หรือควรรู้ว่ามีการออกระเบียบ คือ วันที่นางชูใจใช้รถยนต์ผ่านเข้าออกบริเวณมหาวิทยาลัยเมื่อต้นเดือนกันยายน ๒๕๖๑

การที่นางชูใจยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลจึงมีคำสั่งรับคำฟ้องของนางชูใจไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. ๑๘๘/๒๕๖๒) ซึ่งสุดท้ายแล้วระเบียบดังกล่าวจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คงต้องติดตามผลคำพิพากษาต่อไป

คดีนี้จึงเป็นบรรทัดฐานการฟ้องเพิกถอนกฎหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีสภาพบังคับเป็น “กฎ” เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการนำรถเข้าออกหน่วยงานของรัฐที่มีผลบังคับใช้กับทุกคนที่นำรถเข้ามาในบริเวณหน่วยงาน ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี โดยหากกฎดังกล่าวมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือประกาศโดยวิธีการอื่นและมีผลใช้บังคับแล้ว จะถือว่าวันที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือประกาศโดยวิธีการอื่นนั้น เป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ส่วนกรณีที่ไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือประกาศโดยวิธีการอื่น จะถือเอาวันที่ได้รู้หรือควรรู้ถึงภูมุนั้นตามความเป็นจริง ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีต้องเป็นผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎที่พิพาทด้วยจึงจะถือว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันจะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่ ... สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)